

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Olsztyn, dnia 17 lipca 2024 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący: sędzia Tomasz Bulkowski

Ławnicy: Krzysztof Ryszard Miller, Marianna Zera

Protokolant: st. sekr. sądowy Tomasz Miłosz

po rozpoznaniu w dniu 17-07-2024 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa ~~zawieszona~~

przeciwko Skarbowi Państwa - Izbie Administracji Skarbowej w Olsztynie

o odszkodowanie

- I. oddala powództwo,
- II. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu - kosztów zastępstwa procesowego, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku, do dnia zapłaty.

Krzysztof Ryszard Miller

sędzia Tomasz Bulkowski

Marianna Zera

Przebieg choroby i leczenia
zgodnie z wyrokiem

SEKRETARZ SĄDOWY

Janina Boczarowska

UZASADNIENIE

Powódka [REDAKTED] w pozwie złożonym dnia 29 kwietnia 2024r. domagała się zasądzenia od Skarbu Państwa – Izby Administracji Skarbowej w Olsztynie na swoją rzecz kwoty 15 420,24 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem zwolnienie ze służby wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Wskazała, że w ramach reformy służb mundurowych w 20217 roku, jako funkcjonariusz służby stałej w Służbie Celno – Skarbowej, została zwolniona ze służby wbrew własnej woli, bez żadnego uzasadnienia i nie posiada wiedzy w którym elemencie jej kwalifikacje zostały ocenione jako niższe od koleżanek i kolegów, którym umożliwiono kontynuowanie służby po 31.05.2017r. Powódce złożona została propozycja pracy, którą przyjęła, albowiem chciała utrzymać zatrudnienie.

Powódka wyjaśniła, że pozew złożyła blisko 7 lat od przekształcenia stosunku służby w stosunek pracy (zwolnienia ze służby i nawiązania stosunku pracy), albowiem prawo do sądu dla funkcjonariuszy takich jak powódka, otworzyła dopiero uchwała NSA z 1.07.2019r. I OPS 1/19. Powódka z ostrożności procesowej wniosła o przywrócenie terminu do złożenia pozwu, albowiem podstawę prawną ubiegania się o odszkodowanie dla funkcjonariusza zwolnionego ze służby z dniem 31.05.2017r. ustalił ostatecznie Sąd Najwyższy w wyroku z 13.02.2024r. II PSKP 9/23, o którym powódka uzyskała wiedzę w dniu 26 kwietnia 2024r. Dlatego też, zdaniem powódki, zachowała termin 7 dniowy, na złożenie pozwu do sądu.

Powódka powołała bogate orzecznictwo sądów powszechnych, jak i administracyjnych odnoszące się do sytuacji prawnej funkcjonariuszy służby celno – skarbowej, którym po reformie Krajowej Administracji Skarbowej, nie złożono propozycji dalszej służby, lecz propozycję pracy. Powołując się na orzecznictwo sądów powszechnych powódka wskazała, że brak wydania decyzji o zwolnieniu ze służby, nie może obciążać funkcjonariuszy. Zostali oni, zdaniem powódki, pozbawieni drogi sądowej i nie otrzymali pouczenia o drodze odwoławczej, wobec czego nie można mówić o przedawnieniu roszczenia o odszkodowanie.

Pozwany wnioskował o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany zarzucił, że roszczenie powódki przedawniło się z upływem 3 lat od dnia, w którym stało się wymagalne (art.291§1Kp), a więc z dniem 2 czerwca 2020 roku. Za początkowy moment biegu terminu przedawnienia uznać należy dzień 1 czerwca 2017r.

Pozwany dodatkowo argumentował, że per analogiam, do oceny przedawnienia zgłoszonego roszczenia zastosowany może być art.252 ust. 1 i 2 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (dalej ustawa o KAS). Zgodnie z tym przepisem, roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Kierownik jednostki organizacyjnej może nie uwzględnić terminu przedawnienia, jeżeli opóźnienie w dochodzeniu roszczenia jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami.

Według pozwanego nie doszło do przerwania biegu terminu przedawnienia ani w oparciu o przepis ustawy o KAS, ani o przepisy kodeksu cywilnego, gdyż powódka nie zgłaszała kierownikowi jednostki żadnych roszczeń, ani też nie domagała

się ich na drodze sądowej.

Dodatkowo pozwany podnosił, że kryteria w oparciu o które dokonano „ucywilnienia” powódki, to posiadane przez nią kwalifikacje, przebieg dotychczasowej służby oraz dotychczasowe miejsce zamieszkania. Powódka jako funkcjonariusz, jak i po 31.05.2017r. pełniła służbę/pracowała w Dziale Finansowym, Referacie Finansowo – Księgowym, Dziale Płac i nie wykonywała nigdy zadań wymienionych w art.2 ust 2 ustawy o KAS. Powódka nie zgłaszała też kandydatury do Grupy Rezerwy Kadrowej, a pozostali funkcjonariusze pełniący służbę w tej samej komórce organizacyjnej jak powódka, zostali ucywilnieni, z wyjątkiem funkcjonariuszy którzy zgłosili się do Grupy Rezerwy Kadrowej IAS w Olsztynie. Według pozwanego, złożona powódce propozycja pracy odpowiadała jej kwalifikacjom, wiedzy i dotychczasowemu przebiegowi służby i doświadczeniu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka ~~Elżbieta Gajda~~ od 1 kwietnia 1998 roku została zatrudniona w Urzędzie Celnym w ~~Olsztynie~~ na podstawie umowy o pracę okres próbny, a następnie od 1 lipca 1998 roku została zatrudniona na okres służby przygotowawczej od dnia 1 lipca 1998 roku do 31 marca 2001 roku. Z dniem 15 czerwca 2000 roku powódka ~~Elżbieta Gajda~~ została mianowana do służby przygotowawczej w Urzędzie Celnym w Olsztynie na stanowisku kontrolera celnego, otrzymując stopień służbowy rewidenta celnego, następnie z dniem 1 kwietnia 2001 roku została mianowana do służby stałej na stanowisku kontrolera celnego, otrzymując stopień służbowy rewidenta celnego.

W dniu 21 września 2012 roku powódka ~~Elżbieta Gajda~~ została mianowana na stopień służbowy starszego aspiranta celnego w korpusie aspirantów Służby Celnej.

Od dnia 01 marca 2017 r. w związku z wejściem w życie ustawy przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej w Olsztynie, powódka pełniła służbę w Izbie Administracji Skarbowej w Olsztynie.

Powódka pełniła służbę w Dziale Finansowym Urzędu Celnego, a do jej obowiązków należało prawidłowe i terminowe naliczanie należnych wynagrodzeń dla osób zatrudnionych w Urzędzie Celnym w Olsztynie, prowadzenie całokształtu prac z zakresu rozliczeń z ZUS-em, obliczanie i odprowadzanie zaliczek na podatek dochodowy od osób uzyskujących przychody ze stosunku pracy.

(bezsporne- dokumentacja akta osobowe powódki część B umowy o pracę, akty mianowania k.1,20, 36,45, 157, zakres obowiązków k.38)

Z dniem 1 marca 2017r. weszła w życie ustawa z dnia 16 listopada 2016r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. poz.1948 – dalej ustawa wprowadzająca KAS). Zgodnie z treścią art. 165 ust.3 ww. ustawy pracownicy zatrudnieni w izbach celnych oraz urzędach kontroli skarbowej oraz funkcjonariusze celni pełniący służbę w izbach celnych albo w komórkach urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych stają się z dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, z zastrzeżeniem art. 170, odpowiednio pracownikami zatrudnionymi w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej, zwanych dalej „jednostkami KAS”, albo funkcjonariuszami Służby Celno-Skarbowej, zwanymi dalej „funkcjonariuszami”, pełniącymi służbę w jednostkach KAS i zachowując ciągłość pracy i służby. Zgodnie z ust. 7 art. 165 ustawy dyrektor izby administracji skarbowej składa pracownikom oraz funkcjonariuszom, w terminie

do 31 maja 2017r., pisemną propozycję określającą nowe warunki zatrudnienia, albo pełnienia służby, która uwzględnia posiadane kwalifikacje i przebieg dotychczasowej pracy lub służby, a także dotychczasowe miejsce zamieszkania.

Pracownik albo funkcjonariusz, któremu przedstawiono propozycję zatrudnienia albo pełnienia służby, składał w terminie 14 dni od dnia jej otrzymania oświadczenie o przyjęciu albo odmowie przyjęcia propozycji.

Zgodnie z art.171ust. 1 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o KAS, w przypadku przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, z dniem określonym w propozycji, dotychczasowy stosunek służby w służbie przygotowawczej albo stałej przekształca się odpowiednio w stosunek pracy albo służby w Służbie Celno-Skarbowej, odpowiednio na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo określony, mianowania do służby przygotowawczej albo służby stałej.

(niesporne)

~~Osoba~~ ~~złożono~~ złożono propozycję dalszego zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w Dziale Płac w Izbie Administracji Skarbowej w Olsztynie. Powódka przyjęła tę propozycję i nie występowała do pozwanego ani nowego pracodawcy z pismami, z których wynikałoby, że nie akceptuje „przekształcenia” stosunku służby w stosunek pracy. Powódka nie skierowała do pozwanego żadnego pisma, z którego wynikałoby, że nie zgadza się na „ucywilnienie”, że takie rozwiązanie narusza jej prawa, nie występowała do pozwanego z roszczeniami pieniężnymi.

Wszyscy pozostali funkcjonariusze pracujący w dziale, w którym służbę pełniła powódka, to jest w księgowości zostali „ucywilnieni”. Pozwana decydując o tym którym funkcjonariuszom złożyć propozycje zatrudnienia, a którym propozycję służby, brała pod uwagę to czy funkcjonariusze realizowali zadania wymienione w art.2 ust. 2 ustawy o KAS, czyli kontrolę celno – skarbową. Powódka takich zadań wcześniej nie realizowała, nie zgłosiła się też do Grupy Rezerwy Kadrowej (GRK) pozwanej.

(propozycja k.220, oświadczenie k.221, zakres obowiązków k.22 części B akt osobowych, okoliczności niesporne – zeznania powódki i pozwanego k.234v, 232-233, akta osobowe powódki –część B)

~~Osoba~~ w dniu 29 maja 2020 roku wniosła pozew przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w Olsztynie o zapłatę odprawy za zwolnienie ze służby w Służbie Celno – Skarbowej w związku z likwidacją jednostki organizacyjnej, w której pełniła służbę. W toku procesu wezwano do udziału w sprawie w charakterze pozwanego – Skarb Państwa – Izbę Administracji Skarbowej w Olsztynie. Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z 30.12.2020r. oddalił powództwo przeciwko Skarbowi Państwa – Izbie Administracji Skarbowej i odrzucił pozew przeciwko Izbie Administracji Skarbowej. Sąd Okręgowy w Olsztynie, wyrokiem z dnia 8 grudnia 2023r. zmienił zaskarżony wyrok i zasądził na rzecz powódki ~~odprawy~~ od Skarbu Państwa – IAS w Olsztynie kwotę ~~odprawy~~ zł tytułem odprawy, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 czerwca 2017r. do dnia zapłaty.

(bezsporne – pozew, wyrok i wyrok SO w Olsztynie akt IV P 178/20 SR w Olsztynie k.123,391)

Dnia 16 września 2021 roku powódka złożyła do Dyrektora IAS w Olsztynie prośbę o przywrócenie do służby. Pismem z 3 listopada 2021 r. poinformowana została, że brak jest możliwości złożenia propozycji przeniesienia do pełnienia służby, a ponowną możliwość złożenia wniosku powódka ma w II kwartale 2022 roku. Dnia 13.06.2022r. powódka złożyła wniosek o przyznania tzw. emerytury policyjnej, w
Sygn. akt IV P 413/24

związku z czym nie ponawiała wniosku o przywrócenie do służby.

(wniosek k.293A, pismo k.293B i 293C części B akt osobowych)

Ustalony stan faktyczny nie był sporny i wynikał z dokumentów oraz zeznań świadków i przesłuchania stron.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia dochodzonego roszczenia, który był uzasadniony. Nie było podstaw, aby uznać, że podniesienie zarzutu przedawnienia stanowi nadużycie prawa (na gruncie przepisów prawa cywilnego – art.8 Kp) lub też opóźnienie w dochodzeniu roszczenia jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami wobec czego kierownik jednostki powinien nie uwzględnić terminu przedawnienia (na gruncie prawa administracyjnego – art.252 ust. 2 ustawy o KAS).

Przywrócenie terminu

Powódka, jak wskazała z ostrożności procesowej, wniosła w pozwie o przywrócenie terminu na złożenie pozwu (k.10). Powódka wprost nie wskazała w oparciu o które konkretnie przepisy składa taki wniosek. Analizując całość argumentacji zawartej w pozwie, w szczególności powoływanie się na rozważania zawarte w wyroku SN z 13.02.2024r. II PSKP 9/23, wydaje się, że podstawy prawnej takiego wniosku, podobnie zresztą jak roszczenia o odszkodowanie, powódka upatruje w stosowanych per analogiam przepisach kodeksu pracy, w szczególności art.265 Kp. Wobec złożenia takiego wniosku wyjaśnić trzeba po pierwsze, że przywrócenie terminu do złożenia odwołania w oparciu o art.265 Kp nie ma żadnego związku z upływem terminu przedawnienia. Terminy przedawnienia biegą niezależnie od biegu terminów na złożenie odwołania do sądu. Są to różne terminy, a przywrócenie terminu do złożenia odwołania od wypowiedzenia/rozwiązania stosunku pracy, nie oznacza, że od tego dnia rozpoczyna bieg termin przedawnienia roszczenia o odszkodowanie czy też przywrócenie do pracy.

Sąd Najwyższy w wyroku z 20.09.2023r. II PSKP 30/22 słusznie wyjaśnił, że konsekwencją przedawnienia jest wyłączenie dochodzenia roszczeń wbrew woli osoby zobowiązanej do jego respektowania, w wyniku czego następuje przekształcenie zobowiązania zupełnego w naturalne. Natomiast następstwem upływu terminu zawitego jest wygaśnięcie sprekludowanego roszczenia (zob. B. Kardasiewicz, Problematyka dawności (w:) System Prawa Prywatnego, Tom II, red. Z. Radwański, Warszawa 2019). Wobec tego decydując się na dochodzenie roszczeń wynikających z rozwiązania umowy o pracę - tj. przywrócenia do pracy lub odszkodowania - pracownik musi zachować termin na wniesienie powództwa przewidziany w art. 264 Kp.

Odnosząc się do wniosku powódki o przywrócenie terminu do wystąpienia z żądaniem odszkodowania w oparciu o art.265 Kp, wskazać należy, że instytucja przywrócenia terminu, nie ma zastosowania w niniejszej sprawie. Powódka była funkcjonariuszem i łączył ją z pozwanym stosunek o charakterze administracyjnym, do którego nie mają zastosowania przepisy kodeksu pracy dotyczące terminów na wystąpienie z roszczeniem o przywrócenie do służby czy też odszkodowanie. Funkcjonariusze nie byli dlatego też pouczeni o terminach na dochodzenie roszczeń

charakterystycznych dla stosunków pracy. Sąd Najwyższy w przywoływanym wyroku z 13.02.2024r. II PSKP 9/23, poszukując podstawy prawnej roszczenia o odszkodowanie funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej, którego stosunek służbowy wygasł a następnie uległ „przekształceniu” w stosunek pracy, odwołał się do przepisów kodeksu pracy z racji podobieństwa tych sytuacji pod istotnymi względami (argument z analogii). Zastosowanie tych przepisów jako podstawy uwzględnienia roszczenia, nie oznacza jednak, że na ów stosunek prawny, należy przenosić wszystkie rozwiązania charakterystyczne dla stosunków pracy, w tym związane z wynikającym z art.264§ 1 i 2 Kp terminem na wytoczenie powództwa o odszkodowanie/przywrócenie do pracy. Uwzględniając powyższe, nie wytoczenie w terminie 21 dni powództwa o odszkodowanie w związku z wygaśnięciem stosunku służby, nie może skutkować oddaleniem roszczenia, o ile oczywiście roszczenie takie nie byłoby przedawnione.

Na marginesie sąd pragnie natomiast wskazać, że gdyby uznać, że w sprawie o odszkodowanie w związku z „ucywilnieniem” funkcjonariusza służby celnej, stosować 21 dniowy termin zawity na dochodzenie roszczeń i instytucję przywrócenia terminu, wynikającą z art.265 Kp, to nie byłoby podstaw, aby przywrócić powódce termin na wystąpienie z roszczeniem.

Oczywiście rację ma powódka wskazując, że funkcjonariusze celni, na skutek zmian ustawowych zostali postawieni w sytuacji, w której dochodzenie roszczeń w związku z ich „ucywilnieniem” było utrudnione i wymagało dużego zaangażowania. Funkcjonariusze niewątpliwie nie zostali pouczeni o przysługujących im uprawnieniach. Nie sposób jednak uznać, że zostali pozbawieni możliwości dochodzenia roszczeń. Podważają tę tezę liczne orzeczenia sądów powszechnych, na które powoływała się powódka, z których wynika, że część funkcjonariuszy konsekwentnie kwestionowała „przekształcenie” stosunku służby w stosunek pracy i dochodziła roszczeń, początkowo przed sądami administracyjnymi, a następnie powszechnymi. Warto wskazać, że również powódka w maju 2020 roku wystąpiła z roszczeniem o odprawę w związku z wygaśnięciem stosunku służby i proces ten wygrała. Nic nie stało na przeszkodzie, aby chociażby wówczas, powódka zażądała również odszkodowania w związku z wygaśnięciem stosunku służby. Okoliczności które podnosiła w pozwie (k.20), wykazując bezprawność działania pozwanego, a więc brak uzasadnienia decyzji o „ucywilnieniu” i wiedzy w którym elemencie jej kwalifikacje okazały się niższe od koleżanek i kolegów, którym umożliwiono kontynuowanie służby, były jej przecież znane już w maju 2017r. Wyrok SN z 13.02.2024r., na który powoływała się powódka, nie zmienił nic w jej sytuacji prawnej, a jedynie mógł uświadomić szanse powodzenia roszczeń o odszkodowanie „ucywilnionych” funkcjonariuszy. Pozostawanie w przekonaniu co do nieskuteczności roszczeń o odszkodowanie nie jest jednak absolutnie okolicznością uzasadniającą przywrócenie terminu na podstawie art.265 Kp.

Przedawnienie

Bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art.120§1 Kc). Wymagalność roszczenia nie zależy przy tym od wiedzy wierzyciela o istnieniu tego roszczenia. Oznacza to, że okres przedawnienia może zakończyć bieg, zanim wierzyciel dowie się o możliwości dochodzenia roszczenia. Wymagalność oznacza stan, kiedy uprawniony może domagać się realizacji roszczenia, a jego powództwo nie będzie przedwczesne.

Wymagalność roszczenia o odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie

umowy o pracę bez wypowiedzenia lub za wypowiedzeniem, ustalana jest na podstawie art.120 § 1 zdanie 2 Kc w związku z art. 300 Kp. Wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Uwzględniając powyższe, roszczenie o odszkodowanie w związku z niezgodnym z prawem zwolnieniem powódki ze służby celno – skarbowej, stawało się wymagalne od 1 czerwca 2017r. Od tego dnia powódka rozpoczęła wykonywanie obowiązków na podstawie umowy o pracę, po przyjęciu propozycji dalszego zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, złożonej 25 maja 2017r. Nie budziło sporu, że z końcem maja 2017 roku wygasł stosunek służbowy funkcjonariusza, co traktowane jest jak zwolnienie ze służby. Podkreślić trzeba, że w sprawie IV P 178/20 powódka dochodziła odprawy w związku ze zwolnieniem ze służby właśnie z dniem 31 maja 2017r. Powództwo to zostało uwzględnione, a odsetki ustawowe zasądzono od dnia 1 czerwca 2017r. właśnie dlatego, że od tego dnia powódka przestała być funkcjonariuszem służby celno - skarbowej. Dzień 1 czerwca 2017 r. był zatem pierwszym dniem kiedy powódka mogła wystąpić z roszczeniem o zasądzenie odszkodowania z tytułu niezgodnego z prawem zwolnienia ze służby.

Zdaniem sądu, mimo że podstawę roszczenia o odszkodowanie z tytułu niezgodnego z prawem zwolnienia ze służby stanowią, stosowane per analogiam, przepisy kodeksu pracy, to do ustalenia terminu przedawnienia dochodzonego roszczenia, zastosowanie znajduje art.252ust. 1 ustawy o KAS. Zgodnie z tym przepisem roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. W przepisie tym mowa o innych należnościach pieniężnych przysługujących funkcjonariuszowi służby celno-skarbowej. Chodzi zatem o jakiegokolwiek świadczenia związane ze stosunkiem administracyjnoprawnym istniejącym pomiędzy funkcjonariuszem a Skarbem Państwa. Mimo zatem, że prawo do konkretnego roszczenia wywodzone jest z przepisów kodeksu pracy, to jego źródłem jest stosunek administracyjnoprawny, nie zaś stosunek pracowniczy.

Uwzględniając powyższe, rację ma pozwany wskazując, że roszczenie powódki o odszkodowanie przedawniło się z dniem 1 czerwca 2020 roku, czyli po 3 latach od kiedy było wymagalne.

Nota bene, termin przedawnienia roszczenia o odszkodowanie na gruncie art.291§1Kp, również wynosi 3 lata, przy czym nieco inaczej wygląda kwestia przerwania biegu przedawnienia oraz ocena podniesionego zarzutu przedawnienia.

Zgodnie z art.252 ust. 3 ustawy o KAS bieg przedawnienia roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych przerywa:

- 1) każda czynność przed kierownikiem jednostki organizacyjnej, podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia;
- 2) uznanie roszczenia.

Nie budzi wątpliwości, że powódka nie podjęła żadnych działań, które spowodowałyby przerwanie biegu przedawnienia roszczenia o odszkodowanie, czy to wskazanych w ww. ustawie, czy też w art.123§1 Kc.

Podkreślić trzeba, że powódka po otrzymaniu propozycji zatrudnienia nie skierowała do pozwanego żadnego pisma z którego wynikałoby choćby niezadowolenie z „ucywilnienia”. Powódka nie wskazywała, aby zwolnienie ze służby uważała za czynność dokonaną niezgodnie z prawem, nie domagała się przedstawienia jej propozycji służby zamiast propozycji zatrudnienia, nie występowała też z

roszczeniem o odszkodowanie z tytułu niezgodnego z prawem zwolnienia ze służby.

Zdaniem sądu, o tym, że powódka zaakceptowała zwolnienie ze służby, świadczy wystąpienie z roszczeniem o odprawę z tytułu zwolnienia ze służby, które zostało uwzględnione. Pamiętać trzeba, że roszczenie o odszkodowanie jest roszczeniem ewentualnym wobec roszczenia o przywrócenie do pracy, w tym wypadku, przywrócenie do służby. W orzecznictwie, także w orzeczeniach na które powoływała się powódka, zwracano uwagę, że zastosowana w przepisach ustawy o KAS instytucja wygaśnięcia stosunku służby w związku z nieprzedstawieniem propozycji pracy lub służby, przypomina znaną w prawie pracy instytucję rozwiązania stosunku pracy z przyczyn nie dotyczących pracownika. Odprawa, o którą wystąpiła powódka w sprawie IV P 178/20 przysługiwała na podstawie art.170ust.4 ustawy wprowadzającej KAS, a więc w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej.

Powódka domagając się zatem odprawy uznała, że doszło do likwidacji jednostki organizacyjnej, w której pełniła służbę i tym samym niemożliwe jest przywrócenie do służby. Skoro odszkodowanie jest roszczeniem alternatywnym w stosunku do przywrócenia do służby, to powódka domagając się odprawy uznała też przynajmniej pośrednio, że przyczyna zwolnienia ze służby jest prawdziwa, doszło do likwidacji jednostki organizacyjnej i tak jak nie może domagać się przywrócenia do służby, tak też nie może domagać się odszkodowania. Zaznaczyć przy tym trzeba, że powódka nie domaga się odszkodowania ze względu na formalną wadliwość zwolnienia ze służby, co ewentualnie uzasadniałoby roszczenie zarówno o odprawę, jak i o odszkodowanie. Warto wskazać, że na gruncie ustawy z 13.03.2003r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników podkreśla się, że prawo do odprawy pracownik zachowuje tylko wtedy, gdy do rozwiązania umowy o pracę doszło rzeczywiście z przyczyn określonych w ustawie, nie zaś wówczas gdy wskazana przyczyna wypowiedzenia (nie dotycząca pracownika) okazała się pozorna (por. wyrok SN z 22.06.2011r. II PK 4/11 i przywołane tam orzecznictwo – wydany w sprawie o zwrot wypłaconej odprawy). Zasadniczo pracownik, z którym rozwiązano stosunek pracy z przyczyn go nie dotyczących może otrzymać zarówno odprawę jak i odszkodowanie na podstawie art.45§1Kp wówczas gdy wypowiedzenie narusza przepisy o wypowiedzaniu umów o pracę, a więc jest wadliwe pod względem formalnym.

Zdaniem sądu powyższe rozważania mają znaczenie przy ocenie, czy w sprawie zachodzą wyjątkowe okoliczności usprawiedliwiające nie uwzględnienie przedawnienia. Sąd nie podziela stanowiska powódki, że skorzystanie przez pozwanego z zarzutu przedawnienia stanowi nadużycie prawa, ani też twierdzeń, iż bieg przedawnienia nie biegł, gdyż powódka nie mogła dochodzić swoich praw. To ostatnie twierdzenie jest oczywiście bezzasadne, albowiem nic nie stało na przeszkodzie, aby powódka, tak jak inni funkcjonariusze, w sprawach w których zapadły orzeczenia, na które powołuje się powódka, wystąpiła na drogę sądową. Powódka miała świadomość możliwości dochodzenia swoich roszczeń przed sądem, zresztą skorzystała z tego skutecznie przed Sądem Rejonowym w Olsztynie w sprawie IV P 178/20. Tym samym zarzut, że powódka została pozbawiona możliwości obrony swoich praw jawi się wręcz absurdalnie.

Zastosowania do sytuacji powódki nie mają również tezy orzeczeń, które powtarza powódka, dotyczące przedawnienia dochodzonych roszczeń. Sama analiza sygnatur spraw, na które powołuje się powódka wskazuje, że procesy te zainicjowane zostały przed upływem terminu przedawnienia, zaś sprawa IV P 378/21 SR w

Olsztynie nie dotyczyła roszczeń funkcjonariusza (k.206). Porównywanie zatem sytuacji funkcjonariuszy w tamtych sprawach, z sytuacją powódki, która przez blisko 7 lat nie podjęła jakichkolwiek działań kwestionujących zwolnienie ze służby jest nieuprawnione i nie może stanowić argumentu za nieuwzględnieniem zarzutu przedawnienia.

Zdaniem sądu nie stało na przeszkodzie aby z roszczeniem o odszkodowanie powódka wystąpiła choćby w maju 2020 roku, równocześnie z pozwem o odprawę w związku ze zwolnieniem ze służby. Nie można nie odnieść wrażenia, że przyczyną skierowania pozwu kilka lat po upływie terminu przedawnienia, jest wykształcenie się linii orzeczniczej, wskazującej że roszczenia „ucywilnionych” funkcjonariuszy dochodzących przez lata przywrócenia do służby lub odszkodowania, mają szansę powodzenia. Okoliczność ta nie jest jednak wyjątkową, usprawiedliwiającą skierowanie pozwu kilka lat po upływie terminu przedawnienia. Również na gruncie prawa cywilnego, podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia, nie można byłoby uznać za nadużycie prawa.

Upływ terminu przedawnienia powodował, że pozwany mógł skutecznie uchylić się od zaspokojenia roszczenia powódki, co skutkowało musiło oddaleniem powództwa.

Dodatkowo sąd zauważa, że sam fakt nie przedstawienia powódce propozycji służby nie byłby wystarczający do stwierdzenia bezprawności działania pozwanego. Pozwany składając propozycję służby, pracy lub nie składając w ogóle propozycji dalszego zatrudnienia działał w oparciu o przepisy wprowadzające ustawę o KAS. Przepisy te nie zostały uznane za niezgodne z Konstytucją RP. Wskazać trzeba, że przypadku reform administracji publicznej standardem ustawodawczym są przepisy przewidujące wygaśnięcie stosunków pracy w reformowanych jednostkach. Poczynając od reformy z 1998r. (ustawa z 13.10.1998r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną – Dz.U. Nr.133 poz.872 ze zm.), liczne ustawy m.in. ustawa z dnia 29.12.2005r. o przekształceniach i zmianach w podziale kompetencji organów państwowych właściwych w sprawach łączności, radiofonii i telewizji (Dz.U.Nr 267, poz. 2258 ze zm.) przewidywały możliwość wygaśnięcia stosunków pracy (tutaj służby) z uwagi na brak propozycji dalszego zatrudnienia. Przepisy te – jako szczególne i późniejsze wyłączały ochronę trwałości stosunku pracy w razie przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę. Przewidziany w tych ustawach mechanizm prawny – jest uważany przez Trybunał Konstytucyjny za zgodny z Konstytucją RP, przy czym wzorcem kontroli były różne jej przepisy – art. 2, 24, 32 ust.1, 45 ust.1, art. 65 ust. 1 i 5 (por. wyrok z 13.03.2000r. K 1/99 OTK 2000 nr 2, poz. 59, z 21.03.2005r. P 5/04 OTK – A 2005, nr 3, poz. 26, z 12.07.2011r, K 26/09, Dz.U Nr 153 poz.911).

Oczywiście nie oznaczało to, że pozwany miał całkowitą swobodę składając bądź nie propozycje pracy lub służby. Sąd Najwyższy w powoływanym już wyroku z 13.02.2024r. II PSKP 9/23 słusznie wskazał, że organ winien w sposób przejrzysty, jawny i transparentny wykazać, że przy składaniu funkcjonariuszowi propozycji zastosował kryteria z art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej KAS. W konsekwencji, dokonując oceny potrzeb kadrowych w perspektywie tego, komu z dotychczasowych funkcjonariuszy należy złożyć propozycję zatrudnienia lub pełnienia służby, dyrektor Izby Administracji Skarbowej powinien oprzeć swoje rozstrzygnięcie na analizie przebiegu służby funkcjonariusza, jego kwalifikacjach, przebytych szkoleniach, ocenach okresowych, dyspozycyjności. Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że decydujące

